

POPULAȚIA ROMÂNIEI ÎN ULTIMUL SECOL – ÎN CIFRE ȘI IMAGINI

Corina-Georgeta DINCULESCU[©], cercetător științific,
Institutul de Economie Agrară, România

DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2019.14-01>

JEL Classification: J10, J11, J14, J16, R10, R23.

Din cele mai vechi timpuri, oamenii au realizat cercetări statistice, observații și estimări care i-au ajutat să-și organizeze viața. Pe teritoriul țării noastre, există o îndelungă și bogată tradiție în domeniul evidenței și statisticii, referindu-se la numărul locuitorilor, suprafețe, producția principalelor culturi, numărul animalelor domestice etc. Recensămintele populației se numără printre cele mai complexe și masive cercetări statistice, ale căror date sunt esențiale pentru buna guvernare a unei țări, pentru planificarea dezvoltării, pornind de la diverse strategii realizate pe baza acestor date, analize în diferite domenii.

De-a lungul timpului, statistica din România s-a dezvoltat, anul 1859 fiind cel care a marcat crearea statisticii oficiale din România. O dată cu aceasta, s-a realizat primul recensământ al populației, atât de necesar pentru realizarea unei imagini cât mai cuprinzătoare a realităților țării.

Această lucrare își propune o scurtă descriere a evoluției populației și a structurii acesteia, în ultimul secol, pe diferite caracteristici demografice și economico-sociale, atât la nivel național, cât și pe medii de rezidență, funcție de disponibilitatea datelor. Referirea la ultimul secol este dată de documentarea asupra istoriei recensămintelor realizate după Marea Unire, prin evidențierea recensămintelor ultimului secol din România - cele zece recensăminte ale populației (și ale locuințelor, unele dintre ele), din 1912, 1930, 1941, 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011.

De asemenea, punerea în prim plan a mediului rural, dinamica populației rurale în intervalul de timp amintit, poziționarea populației rurale față de cea din mediul urban sunt alte câteva dintre obiectivele acestei lucrări.

Cuvinte-cheie: recensământ al populației, populație, rural, urban, tendințe demografice, sex, vârstă.

Since ancient times, people have done statistical research, observations and estimates that helped them organize their lives. In our country, there is a long and rich tradition in the field of records and statistics, referring to the number of inhabitants, areas, the production of the main crops, the number of domestic animals, etc. Population censuses are among the most complex and massive statistical surveys, the data of which are essential for the good governance of a country, for development planning, starting from various strategies based on these data, analyzes in different fields.

Over time, the statistics in Romania developed, the year 1859 being the one that marked the foundation of official statistics in Romania. With this, the first census of the population was carried out, so necessary to achieve a more comprehensive picture of the realities of the country.

This paper proposes a brief description of the evolution of the population and its structure, in the last century, on different demographic and economic-social characteristics, both at national level and at residence, depending on the availability of data. The reference to the last century is given by the documentation on the history of the censuses made after the Great Union, by highlighting the censuses of the last century in Romania - the ten census of the population (and of the dwellings, some of them), from 1912, 1930, 1941, 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011.

Also, putting in the foreground of the rural environment, the dynamics of the rural population within the mentioned time interval, the positioning of the rural population with respect to the urban one are some of the other objectives of this work.

[©] Corina-Georgeta Dinculescu, corina.dinculescu@gmail.com

Keywords: *population census, population, rural, urban, demographic trends, sex, age.*

Privind din prezent, înapoi, spre începutul secolului, vom pune în prim plan, prin cifre și imagini, evoluția populației și modificările structurale intervenite în această perioadă, sub influența unor factori de ordin politic, social, economic, psihologic, educativ și legislativ. Vor fi evidențiați indicatori specifici (demografici, socio-economici), semnificativi, care vor marca tendințe și evoluții.

Densitatea populației¹

Modificările suprafeței României, precum și cele ale populației, au influențat densitatea populației. De-a lungul timpului, România s-a situat în rândul țărilor cu densitate medie (între 10-100 locuitori/km²). Totuși nivelul acestui indicator s-a modificat, în sensul creșterii continue a densității populației, astfel că datele ultimelor recensăminte (1977, 1992, 2002 și 2011) relevă o densitate a populației aflată la limita superioară a intervalului de încadrare în grupa densității medii. Dacă în intervalul 1918 - 1992 densitatea populației a crescut continuu, din 1992 până astăzi, acest indicator a fost în scădere.

Evoluția demografică din România se înscrie într-un trend regional similar întâlnit și în țări apropiate (Bulgaria, Ucraina, Serbia, Croația și în Bosnia Herțegovina²).

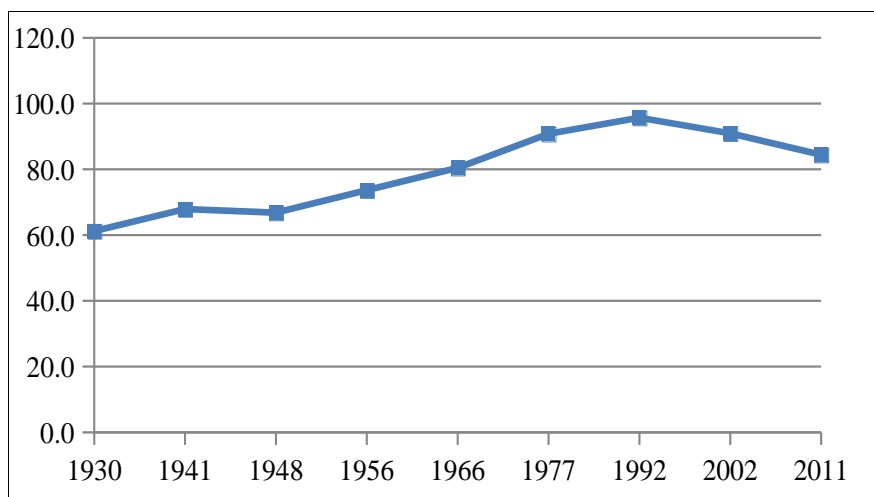

Figura 1. Densitatea populației, în perioada 1930 – 2011

Sursa: Volumele recensămintelor populației din anii 1930, 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011

Populația

După înfăptuirea Marii Uniri, populația României Mari ajunsese la 18 milioane de locuitori (conform datelor de la recensământul populației din anul 1930), iar după un secol, datele ultimului recensământ evidențiază o populație de 20 milioane de locuitori. Potrivit datelor recensămintelor, populația României a crescut continuu începând cu 1948, până în anul 1992, inclusiv. După acest an, populația s-a aflat pe un trend continuu descrescător, din cauza sporului natural negativ și a fenomenului de emigrare, din ce în ce mai intens, mai ales după aderarea României la UE. Cu o populație de 19,6 milioane de locuitori în 2017, România va ajunge la 16,4³ milioane de locuitori în anul 2050, la un nivel asemănător recensământului din 1948.

¹ **Densitatea populației** reprezintă numărul de locuitori pe unitate de suprafață, măsurându-se, în general, în locuitori pe kilometru pătrat, și se obține prin împărțirea numărului de locuitori la suprafață (exprimată în kilometri pătrați).

² potrivit datelor Băncii Mondiale.

³ Așa cum arată datele ONU, care prevede un viitor sumbru al țării noastre, inclusă în top 10 al statelor al căror număr de locuitori va scădea cu peste 15%.

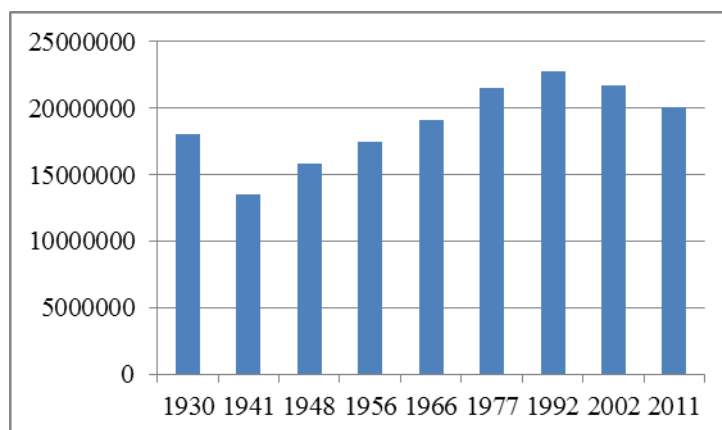

Figura 2. Populația României, la recensămintele din perioada 1930 - 2011

Sursa: Volumele recensămintelor populației din anii 1930, 1941, 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011

După o creștere semnificativă, începând cu 1948, de aproximativ șapte milioane de locuitori (până în 1992), recensământul din 7 ianuarie 1992 a fost cel care a marcat un record în ceea ce privește nivelul populației României – 22,8 milioane de persoane. Aceasta s-a datorat acumulării fenomenelor demografice existente încă din perioada comunistă.

După evenimentele din 1989, au fost abrogate decretele privind: avortul, divorțurile, interdicția persoanelor de a se stabili în marile orașe, s-au "deschis" granițele, cu efectele imediate asupra populației: creșterea îngrijorătoare a avorturilor, suprapopularea marilor orașe, emigrația din anii imediat următori revoluției din 1989.

După aproape o jumătate de secol (neluând în considerare recensământul din 1941, de la care a început, de fapt, tendința de creștere a populației, dar care a fost marcat de evenimente politice ale vremii care și-au pus amprenta asupra nivelului populației, dar în mod artificial), la recensământul din 2002, populația României a înregistrat prima scădere, până la 21,7 milioane de locuitori, urmată de cea înregistrată la recensământul din 2011, când populația României a numărat 20,1 milioane de locuitori.

Trendul descrescător (cel dintre recensămintele din anii 1930 și 1941 și cel înregistrat după recensământul din 1992) se explică prin faptul că, după 1918, România a pierdut teritorii (Basarabia - 2,9 milioane locuitori, iar Bucovina - 853 mii locuitori, potrivit datelor recensământului din 1930) și a suferit mai multe valuri de migrație: pe de o parte, etnici maghiari care au plecat imediat după Marea Unire și etnici germani care au fost "vânduți" în perioada comunismului sau au emigrat imediat după schimbările politice din decembrie 1989 și pe de altă parte, migrația masivă, în special, în ultimii 10-15 ani, pentru a muncii în special în Europa de Vest, dar și în alte țări. Toate aceste plecări au schimbat profilul demografic și cultural al țării.

Structura populației pe sexe

În întreaga perioadă a celor 100 de ani se constată o structură pe sexe echilibrată, cu o ușoară predominare a populației feminine atât la nivel național, cât și pe medii de rezidență (ponderea populației feminine s-a situat mereu în jurul valorii de 51%, iar populația masculină - 49%, cu mici fluctuații în întreaga perioadă).

Structura populației pe medii de rezidență

La începutul celor 100 ani, repartizarea demografică după medii de rezidență evidențiază faptul că populația României trăia în mare parte în mediul rural, astfel că datele recensământului din 1930 relevă o proporție a populației rurale de 79,8% (în timp ce în mediul urban trăiau doar 20,2%), iar la recensământul anterior – 1912, 81,6% dintre persoane trăiau în mediul rural și numai 18,3% persoane, în orașe și comune suburbane care aparțineau orașelor. Valorile date de cele două recensăminte ne ajută să poziționăm populația rurală și pe cea urbană existentă la începutul

secolului XX. Ponderea mare a populației rurale s-a datorat, în special, ratei de natalitate mai ridicată în comunele rurale, cum erau denumite atunci.

Tendința înregistrată de populația rurală a fost una ascendentă, începând din 1948 până în 1966, când aceasta s-a inversat, ponderea populației rurale începând să scadă de la un recensământ la altul, astfel că la ultimul recensământ, din 2011, a ajuns la 46% din totalul populației.

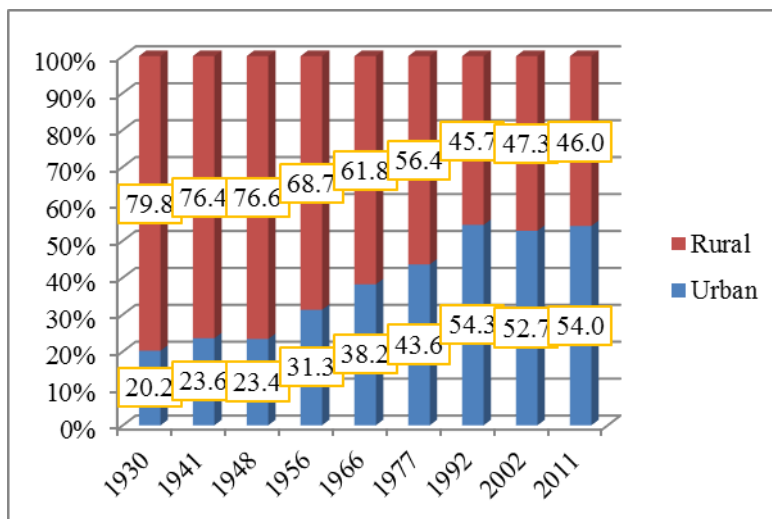

Figura 3. Structura populației, pe medii de rezidență, la recensămintele din perioada 1930 – 2011

Sursa: Volumele recensămintelor populației din anii 1930, 1941, 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011

În anul 1956, populația din mediul rural a rămas aproximativ constantă, creșterea populației totale bazându-se pe populația din mediul urban, care față de recensământul anterior a înregistrat o creștere de 1,761 milioane persoane, adică o creștere a ponderii populației rurale cu 7,9 pp.

Începând cu 1966, așa cum a fost precizat anterior, populația de la sate a început să scadă, iar cea urbană să crească, atât în valori absolute, cât și în valori relative, iar în 1977, deși populația rurală a crescut (în cifre absolute), ponderea acesteia în populația totală a scăzut cu 5,4 pp. Aceasta se explică printr-o creștere a populației totale, pe seama populației urbane cu aproape 2 milioane persoane (creștere mult mai mare decât cea din mediul rural (a cărei creștere a fost doar puțin peste jumătate de milion de persoane)). Recensământul din 1977 a fost ultimul în care populația din mediul rural o depășea pe cea din mediul urban.

Tendința de scădere a populației, atât la nivel național, cât și în mediul rural, începută în 1977, a continuat și la recensămintele următoare, iar populația urbană a crescut până în 1992, iar după acest an, a intrat și aceasta pe trendul înregistrat de populația națională și de cea rurală.

Recensământul din 2011 evidențiază cea mai redusă populație rurală din întreaga perioadă a celor 100 ani și cel mai scăzut nivel al populației din mediul urban de după revoluție.

Tabel 1. Rate de creștere a populației totale, rurale și urbane, în perioada 1930 – 2011

TOTAL	1941-1930	1948-1941	1956-1948	1966-1956	1977-1966	1992-1977	2002-1992	2011-2002
URBAN	24.4	-1.0	7.9	7.8	4.5	10.7	-1.6	1.2
RURAL	75.6	1.0	-7.9	-7.8	-4.5	-10.7	1.6	-1.2

Sursa: Calcule proprii, după date extrase din volumele recensămintelor populației din anii 1930, 1941, 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011

Tendințele enunțate în cei 100 de ani analizați sunt relevați și prin datele tabelului de mai sus - intensitatea scăderii, respectiv a creșterii populației rurale, și a celei urbane, diferă de la perioadă la perioadă. Conform datelor din tabel, cea mai rapidă urbanizare a avut loc în perioada

1992-1977 (neluând în calcul perioada în care există cea mai mare valoare a acestui indicator 1941-1930, din considerente care țin de modificarea granițelor/suprafeței țării, precum și de metodologia de împărțire a populației, pe medii, din acea perioadă). Această concluzie este confirmată de o populație urbană mai ridicată din 1992 față de 1977, ca urmare a schimbărilor legislative cu privire la interdicția persoanelor de a se stabili în marile orașe în perioada anterioară evenimentelor politice din decembrie 1989.

Structura populației pe vârste

La începutul secolului XX, România era o țară cu o populație foarte tânără – ponderea populației de 0-15 ani, de 40,1%, fiind depășită doar de Serbia (cu 41,9%). Totodată, în clasamentul țărilor din Europa, avea cea mai mică pondere a populației de peste 60 de ani în total populație (7,7%).

După Marea Unire, potrivit datelor recensământului din 1930, aproximativ 7,7% din populația României avea peste 60 de ani. Datele ultimului recensământ relevă o pondere a populației de 60 ani și peste de 22,3% din totalul populației, evidențiind o populație din ce în ce mai îmbătrânită. Aceasta are un impact major asupra dezvoltării unei populații echilibrate, ceea ce se va resimți asupra ocupării populației. De asemenea, o populație îmbătrânită are consecințe majore asupra politicilor sociale privind securizarea sistemului de pensii și asupra sectorului de sănătate.

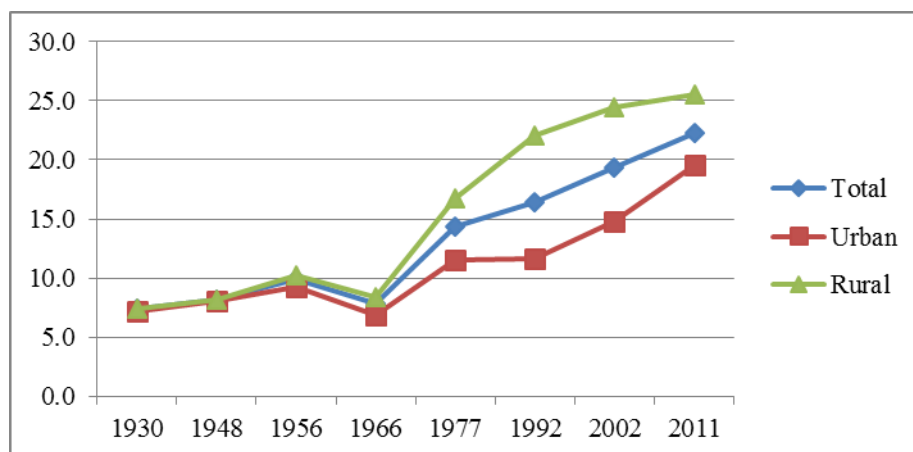

Figura 4. Ponderea populației de 60 ani și peste, la recensămintele din perioada 1930 – 2011

Sursa: Volumele recensămintelor populației din anii 1930, 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011

De asemenea, o populație îmbătrânită are consecințe majore asupra politicilor sociale privind securizarea sistemului de pensii și asupra sectorului de sănătate.

În mediul rural, situația este și mai nefavorabilă, dacă la începutul celor 100 de ani, datele recensămintelor din 1930 și 1948 (și chiar următoarele două) au arătat o pondere a populației 60 ani și peste de 7,4%, respectiv 8,2%, asemănătoare la nivel național și pe cele două medii de rezidență. În timp, situația s-a schimbat, în defavoarea populației de 60 ani și peste din mediul rural. Aceasta a crescut de la un recensământ la altul, iar ecartul dintre mediul rural și nivelul național a fost tot mai mare. Ecartul dintre mediul rural și mediul urban, în ceea ce privește ponderea populației de 60 ani și peste, a devenit din ce în ce mai mare după 1966. Practic, ponderea persoanelor de 60 ani și peste din mediul rural excede pe cea din mediul urban, de la un recensământ la altul. Maximul de excedent al populației rurale de 60 ani și peste a fost consemnat de datele recensămintelor din 1992 și 2002, când ponderea populației rurale de 60 ani și peste a fost aproape dublă față de cea din mediul urban.

Datele ultimului recensământ confirmă tendința de continuă creștere a ponderii populației de 60 ani și peste, atât la nivel național, cât și pe medii de rezidență, semnalând faptul că peste un sfert din populația rurală face parte din grupa de vârstă 60 ani și peste.

Instruirea populației

Nivelul de educație este un element important în aprecierea gradului de civilizație a unui popor. Unul dintre cei mai importanți indicatori ai educației se referă la persoanele alfabete (știutoare de carte). Conform recensământului general din 1930, numărul analfabeților era de 6,2 milioane, mai numeroase fiind femeile (aproape două treimi din totalul analfabeților fiind femei). Pe medii de rezidență, se evidențiază o pondere covârșitoare a analfabeților din mediul rural (88,5%), două treimi dintre aceștia fiind femei. De altfel, atât la nivel național, cât și în mediul urban se observă că din totalul analfabeților, două treimi sunt femei.

Repartiția analfabeților pe sexe și medii de rezidență relevă o constanță (negativă, de altfel) în ceea ce privește ponderea femeilor în totalul analfabeților, în întreaga perioadă analizată. De asemenea, ruralul deține ponderea majoritară, covârșitoare chiar, în totalul analfabeților. Un an de cotitură a fost 1977, când tendința de creștere a ponderii femeilor analfabete în totalul analfabeților s-a inversat, după acest an, acesta începând să se diminueze până în prezent (ultimul recensământ). Paralel cu aceasta, trendul descrescător al ponderii bărbaților analfabeți în totalul analfabeților, înregistrat până în 1977, s-a inversat, astfel ca la ultimul recensământ, acesta pondere a crescut considerabil.

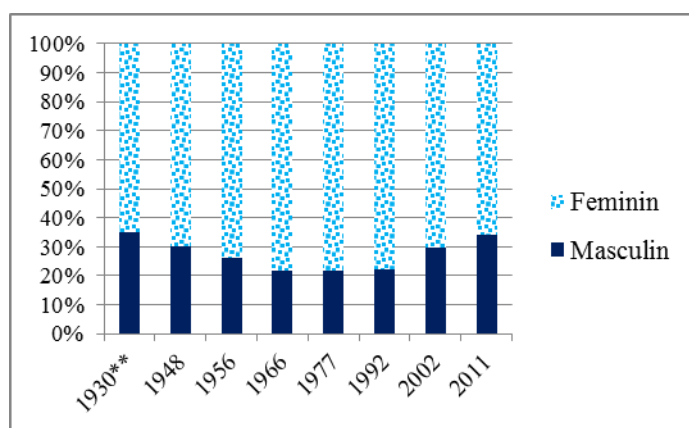

Figura 5. Structura analfabeților, pe sexe, la recensămintele din perioada 1930 – 2011

Sursa: Volumele recensămintelor populației din anii 1930, 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011

Pe medii de rezidență, trendul pe perioada analizată este aproximativ același, cea mai mare pondere a analfabeților este deținută de femei, atât la nivel național, cât și pe medii de rezidență.

Etnie

În România au trăit de-a lungul timpului, alături de comunitatea românească, diferite comunități etnice, cu tradiții culturale, lingvistice și religioase specifice.

Problemele organizării lumii după primul război mondial au constituit obiectul Conferinței de Pace de la Paris (1919-1920). Aceasta a pus la baza deciziilor sale principiul naționalităților. S-a avut în vedere ca noile granițe europene să includă în interiorul fiecărui stat un număr cât mai mic de minorități, dar acest lucru nu s-a putut realiza pe deplin, nefiind posibilă o departajare statală pe criterii etnice. Practic, nu exista țară fără minorități naționale.

În România - potrivit datelor recensământului din 1930 - populația totală era de 18,057 milioane locuitori, dintre care: romani - 71,9%, unguri - 7,9%, germani - 4,1%, evrei - 4%, țigani - 1,5% și alte neamuri, cu procente mai mici. Aceste date evidențiază ponderea minorităților naționale⁴, care, în total, era de 28,1%. De-a lungul timpului, datorită unor factori care țin de migrațiile masive desfășurate în cei 100 de ani, a fenomenelor care conturează tabloul demografic specific fiecărei

⁴ Totalitatea persoanelor de altă etnie decât cea a românilor.

perioade, ponderea minorităților naționale în totalul populației s-a modificat, în sensul diminuării, datele ultimului recensământ relevând o pondere a minorităților naționale de 16,5%.

Pe medii de rezidență situația se prezintă astfel: în 1930, ponderea minorităților naționale din mediul rural a fost de 24,7%, iar la ultimul recensământ această pondere s-a diminuat, ajungând la 15,6% (situație similară celei constatate la nivel național). De asemenea, ponderea minorităților naționale mediul urban, a scăzut la mai puțin de jumătate față de nivelul anului 1930 - de la 41,4%, în 1930 la 17,4% în 2011.

Atât la nivel național, cât și pe medii de rezidență, în întreaga perioadă analizată, se observă variații ale acestui indicator.

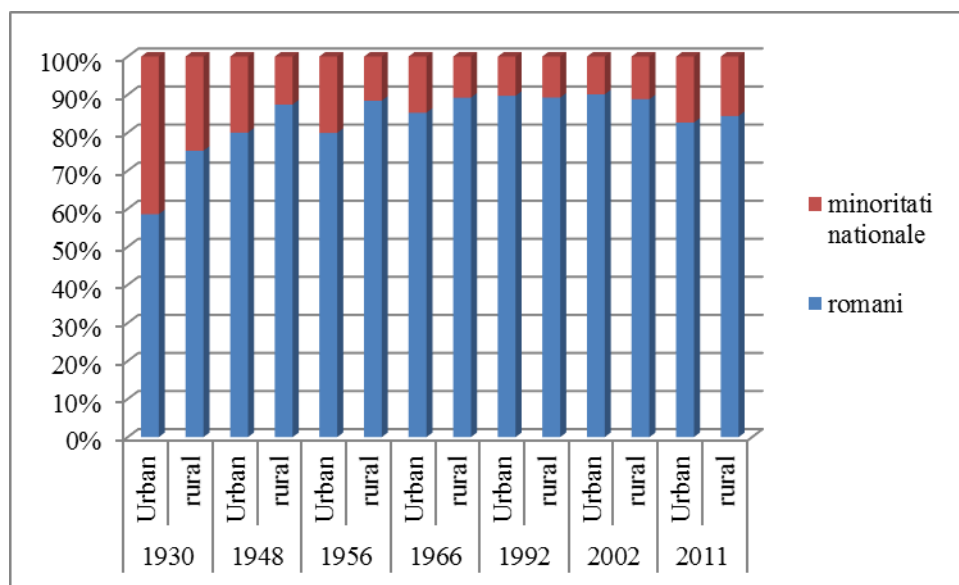

Figura 6. Ponderele minorităților naționale, pe medii de rezidență, la recensămintele din perioada 1930 - 2011

Sursa: Volumele recensămintelor populației din anii 1930, 1948⁵, 1956, 1966, 1992, 2002 și 2011⁶

Graficul următor evidențiază, vizual, elemente semnificative cu privire la populația pe etnii, în ultimul secol:

- ponderea etnicilor români a crescut de la 71,9% la 83,5% (la recensămintele din anii 1992 și 2002, aceasta ajunsese la 89,5%);
- scăderea drastică a numărului și ponderii etnicilor germani (de la 4,1% în 1930 la 0,2% în 2011) - datele recensământului din 1948 relevă o pondere de două ori mai mică decât cea din 1930, pondere care a rămas constantă la următoarele două recensăminte, după care a început să scadă, aproape că nu mai există germani în prezent;
- numărul Țiganilor a crescut de două ori și jumătate, în timp ce ponderea lor în totalul populației s-a dublat;
- etnicii evrei au cunoscut aceeași evoluție, ca și germanii - în 1948, ponderea evreilor în totalul populației a fost de patru ori mai mică decât în 1930, iar la recensămintele următoare aceasta a scăzut continuu, astfel că după 1992, ponderea evreilor în populație este zero, deși în cifre absolute mai existau 3271 de evrei în 2011;
- ungurii/maghiarii au avut o evoluție ascendentă până în 1956 (de la 7,9% în 1930, la 9,1%), când ponderea lor a intrat pe un trend continuu descrescător (ajungând în 2011 la 6,1%).

⁵ Datele se referă la limba maternă, cele privind neamurile, nefiind disponibile.

⁶ Pentru 1977, date privind etnia pe medii de rezidență nu au fost disponibile.

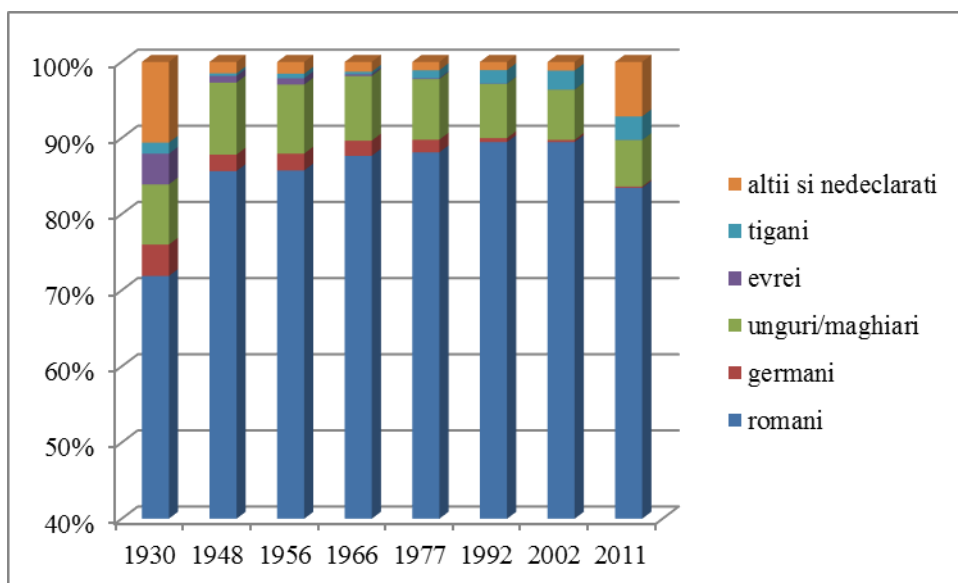

Figura 7. Ponderele minorităților naționale, la recensămintele din perioada 1930 - 2011

Sursa: Volumele recensămintelor populației din anii 1930, 1948⁷, 1956, 1966, 1992, 2002 și 2011

Structura populației după etnie, pe medii de rezidență, evidențiază aceleași tendințe semnalate la nivel național, dar cu particularități ale etniilor între cele două medii de rezidență, astfel că:

- creșterea ponderii românilor, remarcată la nivel național, s-a realizat pe seama creșterii ponderii românilor din mediul urban (creșterea a fost de 24 pp în mediul urban și de doar 9.1 pp în mediul rural);
- etnicii germani și evrei, din urban și din rural se încadrează pe aceleași trenduri, puternic descendente, menționate la nivelul național;
- scăderea ponderii ungarilor/maghiarilor a fost mai accentuată în mediul urban decât în mediul rural, în urban aceasta înjumătățindu-se în intervalul celor 100 de ani analizați (în timp ce în rural, aceasta a fost mai moderată);
- etnicii țigani au înregistrat o creștere mai accentuată a ponderii lor în totalul populației din mediul rural, unde aceasta s-a triplat față de 1930 (în mediul urban, aceasta s-a dublat "doar").

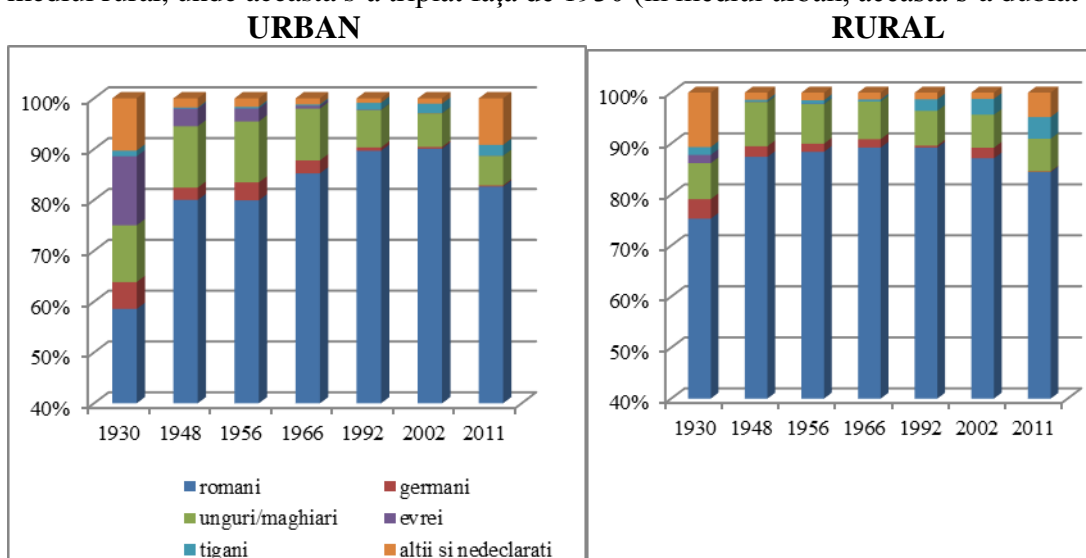

Figura 8. Structura populației, pe etnie și medii de rezidență, la recensămintele din perioada 1930 - 2011

Sursa: Volumele recensămintelor populației din anii 1930, 1948⁸, 1956, 1966, 1992, 2002 și 2011

⁷ Datele se referă la limba maternă, cele privind neamurile, nefiind disponibile.

Statutul economic al populației

Unul dintre indicatorii forței de muncă este populația activă, care cuprinde toate persoanele⁹, apte de muncă și care într-o anumită perioadă de referință reprezintă forța de munca disponibilă (utilizată sau neutilizată) pentru producerea de bunuri și servicii în cadrul economiei naționale.

La începutul secolului analizat, populația activă era de 10,457 milioane persoane, reprezentând 57,9% din totalul populației. În timp, deși populația totală a crescut, atingând maximum istoric de 22,810 milioane persoane la recensământul din 1992, populația activă a crescut doar până la recensământul din 1977 (ca număr absolut, dar nu și ca pondere în totalul populației), după care a intrat pe trendul descendent înregistrat de populația totală.

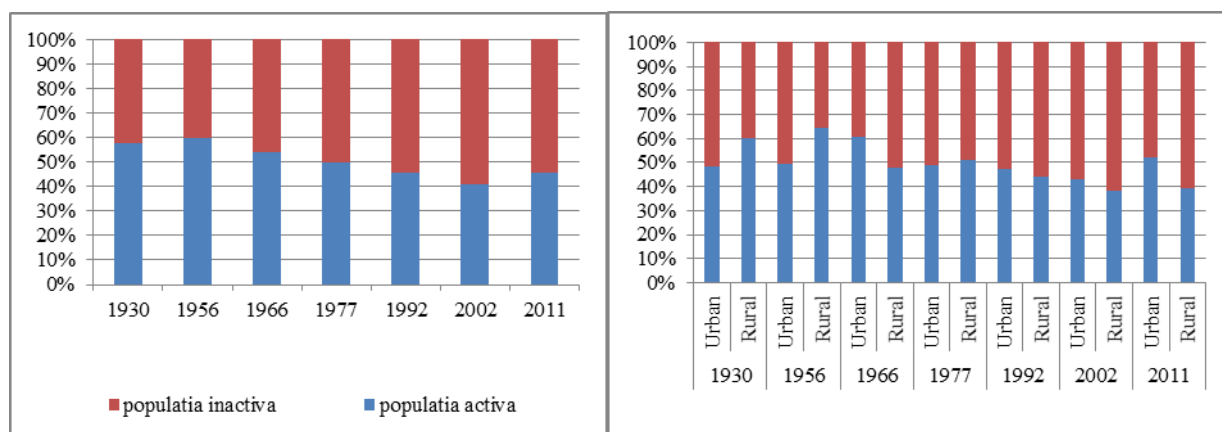

Figura 9. Structura populației, după statut economic, la nivel național și pe medii de rezidență

Sursa: Volumele recensămintelor populației din anii 1930, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002 și 2011

Datorită faptului că la începutul secolului analizat populația era concentrată la sate în proporție covârșitoare, structura pe medii de rezidență a populației după statutul economic (populație activă și populație inactivă) relevă o rată de activitate (raportul dintre populația activă și cea totală) mai ridicată în mediul rural decât în mediul urban.

Mediul rural este caracterizat printr-o fluctuație continuă a ratei de activitate a populației, de la un recensământ la altul, astfel că între recensăminte s-a constatat când creșteri, când scăderi ale ratei de activitate a populației rurale. Rata de activitate a populației urbane a urmat o traiectorie asemănătoare cu ce a populației totale, cu creșteri și scăderi la intervale largi de timp, nu între fiecare două recensăminte, ceea ce arată o stabilitate în ceea ce privește participarea la activitatea economică a populației urbane.

Concluzii

După o sută de ani, putem spune că dacă, imediat după Marea Unire, România era o țară tânără, după o sută de ani, profilul demografic actual al României, asemănător cu cel al țărilor din Uniunea Europeană, este caracterizat printr-o populație îmbătrânită, cu dezechilibre accentuate între grupele de vârstă. Migrațiile au avut o relevanță majoră în evoluția populației României - valurile de plecări au schimbat portretul demografic și cultural al țării și au frânat sever dezvoltarea multor localități din țară.

Structura populației pe medii de rezidență (urban, rural) s-a modificat, de-a lungul timpului, funcție de situația economică și politică a perioadei respective. Astfel că tendințele enunțate în cei 100 de ani analizați - intensitatea scăderii, respectiv a creșterii populației rurale, și a celei urbane - diferă de la perioadă la perioadă. Cea mai rapidă urbanizare a avut loc în perioada 1992-1977, ca

⁸ Datele se referă la limba maternă, cele privind neamurile, nefiind disponibile.

⁹ Vârsta minimă de includere în categoria populației active a diferit de-a lungul timpului.

urmare a schimbărilor legislative cu privire la interdicția persoanelor de a se stabili în marile orașe în perioada anterioară evenimentelor politice din decembrie 1989.

Bibliografie

1. Recensămintele populației – volumele tematice, specifice fiecărui an – 1912, 1930, 1941, 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002.
2. Regulamentul (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008, privind recensământul populației și al locuințelor.
3. Regulamentul (CE) nr. 1201/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind Recensământul Populației și al Locuințelor, publicat în JOL 329 din 15.12.2009.
4. Regulamentul (CE) nr. 519/2010 al Parlamentului European și al Consiliului privind Recensământul Populației și al Locuințelor, publicat în JOL 151 din 17.06.2010.
5. Regulamentul (CE) nr. 1151/2010 al Parlamentului European și al Consiliului privind Recensământul Populației și al Locuințelor, privind recensământul populației și al locuințelor în ceea ce privește modalitățile și structura rapoartelor de calitate precum și a formatului tehnic pentru transmiterea datelor, publicat în JOL 324 din 9.12.2010.
6. Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses: the 2020 Round, 2010 round, 2000 round.
7. United Nations. Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses: the 2020 Round, 2010 round, 2000 round.
8. Monografia recensământului populației și al locuințelor, 18 martie 2002.
9. Recensămintele populației și ale locuințelor în România, 1899 – 2002.
10. Anuar statistic al României, 1915-1916, 1922, 1939-1940, 2017.
11. Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.
12. Institutul Național de Statistică. Recensământul Populației și al Locuințelor Recensământul Populației și al Locuințelor. Rezultate. <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>.
13. IPUMS International. <https://international.ipums.org/international/>.
14. Institutul Național de Statistică (INS). www.insse.ro.